

stoljeću - one riječke, Kurelcu su najviše pažnje posvećivali jezikoslovci; zanemaren je, uglavnom, prikaz ili ocjena ostalih dijelova bogata Kurelčeva života i djelovanja. Gotovo da i nema povjesničarskih osvrtâ, pa su stoga utoliko zanimljiviji prilozima pročitanâ na prvim "Riječkim filološkim danima" Odsjeka za filologiju Pedagoškoga fakulteta u Rijeci (1-3. XII. 1994.), na međunarodnom znanstvenom skupu koji je u Rijeci okupio čak pedesetak referencata iz Hrvatske, Austrije, Mađarske i Njemačke, a koji su samostalno ili u koautorstvu podnijeli 44 priopćenja. I u filološkim prilozima koji u naslovu ne spominju Kurelca a govore o "Hrvatskoj filološkoj misli danas" (II. sekcija) iznose se podaci i razmišljanja vezani uz proučavanje povijesti. Tako npr. W. Banov govori o književnoj baštini XIX. st. u pučkim iseljeničkim kalendarima; povijesnih obavijesti ima i u prikazu odnosa Kurelac-Weber Ive Pranjkovića, u referatu "Hrvatski književni jezik na prijelazu stoljeća" M. Mogušâ, u priopćenju "Tekstološka načela za hrvatske pisce iz druge polovice 19. stoljeća" J. Vončina.

Mnogo više povijesnih sadržaja izrečeno je u okviru triju plenarnih izlaganja čiji su autori Miroslav Šicel, "Kurelčev doprinos hrvatskoj književnosti". Marija Turk, "Fran Kurelac i Riječka filološka škola" te Nedjeljko Fabrio "D'Annunzio, Mussolini, Lenjin, Krleža i Rijeka" (čiji je sadržaj iskakao iz tematskoga okvira savjetovanja). Isto tako, sadržaji gotovo svih referata iz simpozijske I. sekcije naslovljene "Fran Kurelac i njegovo doba", korespondiraju s poviješću. To su radovi Petra Strčića, "Rijeka u Kurelčevo doba", Josipa Vidakovića, "Fran Kurelac - političko-kulturni djelatnik 1848-1854. g.", Tatjana Blažeković, "Fran Kurelac kao pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (Zagreb, 1867-1874)", Drage Žunac, "Kurelčeva korespondencija", Mirjane Strčić, "Iz dopisivanja Matka Bastiana s Kurelcem" i Leopoldine-Veronike Banaš, "Fran Kurelac i Janez Trdina".

Neki od najavljenih referata nisu podnijeli svoja priopćenja, ali pretpostavljamo da će biti objavljena u zborniku radova s toga međunarodnoga znanstvenoga skupa, koji se priprema za tisak. Vidljivo je, dakle, da se niz naših i stranih jezikoslovaca te književnih povjesničara, uz samo ponekoga povjesnika, u cjelini ili djelomice, u više referata osvnuo i na sasvim povijesne sadržaje iz bliže ili dalje prošlosti, naravno, posebice iz razdoblja i života i djela Frana Kurelca, dajući tako korisne podatke i poticaje za rad i povjesniku.

Snježana Hozjan

DVADESET I ŠESTI ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP I 23/24. SV. "PAZINSKOGA MEMORIJALA", Pazin, 1995.

Najstariji kontinuirani znanstveno-stručni skup u Republici Hrvatskoj od 1970. god. održava se u Pazinu to je "Pazinski memorijal"; priprema ga tamošnja Katedra Čakavskoga sabora. Svake godine održavao se u rujnu, u čast donošenja pazinske odluke 13. i 25/26. rujna 1943. god. o prekidu državnih odnosa s Kraljevinom Italijom i o sjedinjenju Istre s maticom domovinom Hrvatskom. Sadržaj Memorijala odnosi se na povijest Istre (i, donekle, susjednih krajeva) u 19. i 20. stoljeću. Petnaestoga prosinca 1995. održan je 26. skup, i to o temi "Istarski narodnjaci i antifašistička borba do kraja 1945. godine", a predsjedavali su A. Bartolić, G. Labinjan i P. Strčić. Savjetovanje je priredio Organizacijski odbor na čelu s M. Krizmanom (predsjednik) i R. Vlaketićem (tajnik). Na tome skupu referate su podnijeli Hrvoje Matković, "Hrvatska politika u Istri u vrijeme Drugog svjetskog rata", Dušan Tumpić, "Sudjelovanje istarskih narodnjaka, emigranata

u Zagrebu, u antifašističkom pokretu 1941-1945", Mate Rupčić, "Istarski narodnjaci u antifašističkoj borbi. (Kroz arhivsko gradivo u Hrvatskom državnom arhivu, 1918-1945)", Bosiljka Janjatović, "Antifašistička orijentacija lista 'Istra'", Nikola Crnković, "Određnice talijanske imperijalne politike na hrvatskim prostorima od 1941. do 1943. godine", Milivoj Čop, "Istarsko svećenstvo, narodnjaci i narodni zastupnici u borbi za hrvatsku školu do 1918. godine", Ivan Grah, "O stradanjima narodnjaka u Istri 1943-1945. godine", Božo Jakovljević, "Učitelji- narodnjaci", Galiano Labinjanin, "Uloga istaknutih narodnjaka Motovunštine u antifašističkoj borbi" i Miljenko Benčić, "Antifašistička borba i narodnjaci Pazinštine prije i u tijeku Drugog svjetskog rata".

Integralni ili dopunjeni referati (sa znanstvenim aparatom i sažecima na stranim jezicima) objavljuju se u istoimenom zborniku. Na dan održavanja 26. skupa javnosti je predstavljen i novi, 23/34. svezak "Pazinskoga memorijala" (glavni urednik toga dvobroja je G. Labinjanin). To je prvi svezak-dvobroj (bilo je do sada obratnih slučajeva da je veoma opsežni materijal s pojedinih simpozija objavljen u dva sveska), a donosi neke od radova s više savjetovanja koja su održana posljednjih nekoliko godina. Naime, zbornik je od 1971. god. izlazio niz godina redovito u rujnu, u vrijeme održavanja simpozija, ali je posljednjih godina počeo znatno kasniti, pa su se organizacijski i drugi problemi odrazili i na kašnjenje simpozija i zbornika, kao i njihove sadržajne kvalitete. Za ovaj dvobroj odabran je samo dio priopćenja, iz razdoblja od 1991. do 1994. godine koja su sada objavljena u četiri cjeline. Prva je "Južnoslavensko-talijanski odnosi i Istra u XIX. i XX. st.", a sadržava tekstove Branka Marušića, "Slovensko-talijanski odnosi na primorskom v letih 1848-1918", Boris Gombač, "Italijansko zgodovinoписje v 19. stoletju", Darinko Munić, "Mihail Nikitić Jaginski i njegovi radovi o istočnoistarskim kvarnerskim komunama", Antun Giron, "Razgraničenje između Italije i Jugoslavije na riječkom području nakon Prvog svjetskog rata", Glorija Rabac Čondrić, "Istra u djelima Fulvia Tomizze", Vera Glavinčić, "Književnost Istre na talijanskom jeziku". U drugoj cjelini "Svećenici u narodnom preporodu u Istri u XIX. i XX. stoljeću" tiskani su članci Nikole Crnkovića, "Frane Petar Rakamarić dispozicija za biografiju posljednjega osorskog biskupa", Petar Strčić, "Staroslavenska akademija u Krku i njezino povijesno značenje", Branko Marušić, "Andrej Zdešar (1821-1865); slovenski duhovnik in publicist v Istri", Ivan Bartolić, "Češki i moravski svećenici u Istri od 1890. do 1930", Mladen Juvenal Milohanić, "Uloga svećenstva u životu Istre u XIX. i početkom XX. stoljeća", Nevio Šetić, "Značenje svećenika Istre i Kvarnerskih otoka u povezivanju tih krajeva s Dalmacijom tijekom inicijalne faze hrvatske nacionalne integracije", Anton Bozanić, "Djelovanje biskupa Antona Mahnića u Istri", Mirjana Strčić, "Hrvatski svećenici – pjesnici Istre u 19. i na početku 20. st.", Josip Miličević, "Istarski svećenici i etnografija", Marijan Jelenić, "Nepokolebljivost istarskih svećenika u obrani narodnog jezika u crkvi", Bosiljka Janjatović, "Zagrebačko razdoblje u životu i djelu Vjekoslava Spinčića", Božo Jakovljević, "Svećenici Bužeštine čuvari hrvatskog jezika i kulturne baštine u prošlom i početkom ovog stoljeća", Mile Bogović, "Historiografsko djelo Bože Milanovića", i Marijan Jelenić, "Antun Janko". Treći dio: "Stranački život u Istri od 1861-1945. godine" sadržava radove Hodimira Sirotkovića, "ZAVNOH i Partizanske odluke o sjedinjenju Istre s domovinom iz rujna 1943. godine", Ljube Bobana "Granice Istre u programima hrvatskih političkih stranaka u drugom svjetskom ratu", Antuna Girona, "Međunarodni položaj Istre od 1941. do 1945. godine", Hrvoja Matkovića, "Istra i Rijeka u dokumentima izbjegličke vlade (1941- 1945)", Mate Krizmana, "Političke grupacije u Istri od 1943. do 1945. godine", Bože Jakovljevića, "Udruženja učitelja u Istri i stranačko djelovanje do kraja I. svjetskog rata", i Jure Krišta, "Uloga 'klerikalizma' u Istri na prijelomu stoljeća". Četvrta cjelina govori o "Istri od 1945-1947. god.", a popunjena je radovima Mate Krizmana, "Međunarodni odnosi i problemi oko zapadnih granica i političkog statusa Istre od 1945. do 1947. godine", Nevija Šetića, "Prilog poznavanju nacionalne i državotvorne misli istarskih Hrvata", Vladimira-Dure Degana, "Spor o granicama sa Slovenijom – pravni domaćaj historijskih argumenata", i Albina Senčića, "Arhivska građa o Istri i Rijeci iz razdoblja od 1945. do 1947. god. u povijesnom arhivu Rijeka". Na kraju se nalazi rubrika "Ocjene i prikazi", s tri napisa A. Girona i R. Vlaketića.

Radovi objavljeni u ovom dvobroju (str. 363) veoma su neujednačene vrijednosti, u rasponu od znanstvenih preko stručnih radova do članaka opće publicističke razine. Sadržaji nekih članaka koji govore gotovo o sličnoj temi, izrazito su međusobno suprotstavljeni, jer su autori došli do drukčijih zaključaka (npr. članci dr. J. Krište i svećenika dr. A. Bozanića). Neki članci imaju izuzetno aktualne sadržaje (npr. radovi akademika Lj. Bobana te dr. V. Đ. Degana). Sve upućuje na to da i ovaj svezak (dvobroj) "Pazinskoga memorijala" (iako s veoma velikim brojem tiskarskih i korektorskih te uredničkih grešaka) sadržava niz zanimljivih tema, s novim razmišljanjima i određenim doprinosom našem znanju o Istri i susjednim krajevima u 19. i 20. stoljeću.

Petar Strčić

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

POSVEĆEN DVADESETPETOGODIŠNJOJ SURADNJI
HRVATSKIH I GRADIŠĆANSKIH POVJESNIKA

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb

Ivan KAMPUŠ, Zagreb

Tomislav RAUKAR, Zagreb

Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

TAJNIK REDAKCIJE

Ivica PRLENDER

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet

Ul. Ivana Lučića 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja iznosi 130 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošićeva 8 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, ožujak 1996.